

Впорядкування системи існуючих державних інститутів та інституцій, які мають відношення до питань землі та її природних ресурсів

Необхідно якнайшвидше (в комплексі з іншими заходами) провести впорядкування системи існуючих державних інститутів та інституцій, які мають відношення до питань землі та її природних ресурсів, а не просто реорганізувати (перейменувати, розтягнути) чи перепідпорядкувати і перейменувати Держкомзем України, або щось інше.

Пропоную Указом Президента України чи постановою Кабінету Міністрів України “Про реалізацію стратегічних національних інтересів у сферах земельних відносин та природокористування” реформувати систему існуючих державних інститутів та інституцій в цій сфері.

В першу чергу - утворити запропонований Національний Банк (краще Національну КОМОПУ) землі та її природних ресурсів України (можна — Національний земельний банк (банк даних) України) з відповідними регіональними та місцевими підрозділами як центральний орган виконавчої влади, підконтрольний та підзвітний Президенту України (краще — РНБО, як виняток — Кабінету Міністрів України).

Даний орган утворюється в межах існуючої штатної чисельності, в тому числі на базі Центру державного земельного кадастру та частини Держземінспекції Держкомзему України, Департаменту геодезії, картографії і кадастру та Управління державного контролю природокористування Мінприроди України, частини мережі БТІ, Державного підприємства "Інформюст" Мін'юсту України та окремих структурних підрозділів інших органів виконавчої влади.

Така національна установа має:

-

здійснювати державну реєстрацію земельних ділянок і нерухомого майна, пов'язаного з ними, та прав власності на них (єдина державна реєстраційна система), а також від імені держави забезпечувати і гарантувати права власності;

-

формувати спеціальний банк даних про землю та її природні ресурси, створюючи геоінформаційні системи;

-

координувати та контролювати стан забезпечення використання й охорони землі та її природних ресурсів в частині національних інтересів;

-

здійснювати надходження та опрацювання необхідної інформації, її збереження, конфіденційність та використання в національних інтересах, а також в інтересах фізичних і юридичних осіб;

-

володіти, користуватися і розпоряджатися надходженнями, в тому числі від І-ої ренти (вартісним еквівалентом основного національного багатства), як складовим економічним механізмом реалізації нової стратегічної національної політики природоохоронних та економічних відносин;

-

реалізувати державну політику роздержавлення земель та утвердження відносин власності (виправляючи помилки) на користь громадян України;

-

забезпечувати здійснення перших трансакцій із земельними ділянками сільськогосподарського призначення, що передані безкоштовно в приватну власність, і тими, що належать до державної і комунальної власності, тощо.

Пропонований Банк, на відміну від інших банків, повинен мати свій Бюджет (Бюджет Банку та складовий Рентний банк) і виконувати багатоцільові функції та завдання, непритаманні Національному банку України, Державному Бюджету України та комерційним банкам. Особлива увага приділятиметься І-ій ренті, яка є основним виразником національних інтересів і диференціюється з іншими рентами.

Бюджет Банку повинен виконувати такі найважливіші завдання:

-

забезпечувати реалізацію пропонованої Національної

Концепції та повноцінне фінансування відповідних Програм і заходів, розроблених в розвиток її на рівні держави і в розрізі адміністративно-територіального устрою України;

-

виконувати роль інноваційного та інвестиційного фондів для учасників (земле- і природокористувачів), які активно реалізують відповідні Програми;

-

здійснювати довгострокове, в тому числі іпотечне, кредитування лише учасників реалізації національної політики раціонального природокористування;

-

забезпечувати економічне стимулювання ефективного використання і охорони землі та її природних ресурсів з точки зору національних інтересів;

-

виконувати інші функції.

Функціонування запропонованої установи також відіграватиме роль основного генератора і стимулятора формування Державного та місцевих бюджетів та поповнювача золотовалютних запасів держави.

Лише вирішивши перше, необхідно:

1.

Підпорядкувати частину Держземінспекції (здійснення контролю за екологічним станом земель) Держкомзему України Міністерству охорони навколишнього природного середовища України, а також на базі частини підрозділів Мінприроди, Держкомводгоспу України та Держкомлісгоспу України, які намагалися здійснювати державний та відомчий контроль за використанням і охороною відповідних природних ресурсів та інших, утворити в структурі Мінприроди України (можливо самостійну) Державну інспекцію з охорони природних ресурсів, переглянувши зміст та повноваження цього органу.

2.

Впорядкувати окремі регіональні підрозділи органів земельних ресурсів, підпорядкувавши їх виконавчим

органам сільських, селищних та міських рад народних депутатів без дублювання повноважень вказаних вище, розгорнувши реальне самоврядування.

3.

З метою забезпечення реалізації Державної земельної політики щодо земель сільськогосподарського призначення, водного і лісового фондів, гармонійного врегулювання допущених помилок при реформуванні відносин власності в аграрному секторі економіки, проведення комплексного землеустрою та перспективного розвитку сільських територій, екологізації сільськогосподарського виробництва, раціонального використання та охорони, збереження і підвищення родючості ґрунтів, а також здійснення ринкових земельних відносин перетворити Держкомзем України (всі інші підрозділи, включаючи Держземінспекції) в Державний департамент по земельних ресурсах як урядовий орган, підпорядкувавши його, а також Державне підприємство “Головний науково-дослідний та проектний інститут землеустрою” і регіональні інститути — Міністерству аграрної політики України.

При цьому надати Міністерству аграрної політики України

всі необхідні повноваження стосовно земель сільськогосподарського призначення, зокрема щодо:

-

формування і реалізації державної політики у галузі земельних відносин;

-

координації робіт з подальшого проведення (виправлення помилок) земельної та аграрної реформ;

-

розроблення та забезпечення реалізації загальнодержавних і регіональних програм з використання та охорони земель, особливо збереження та відтворення родючості ґрунтів;

-

здійснення землеустрою і землевпорядкування, моніторингу та сиртефікації земель і державного контролю за використанням та охороною ґрунтів;

-

ведення окремих складових державного земельного кадастру;

-

впровадження та здійснення заходів стосовно ринкових земельних відносин;

-

вирішення інших питань у галузі земельних відносин.

Одночасно потрібно скоординувати діяльність Державного підприємства і його регіональних інститутів землеустрою, Українського інституту аерофотогеодезичних вишукувань, Державного технологічного центру охорони родючості ґрунтів і його регіональних підрозділів та інших підприємств, фондів і проектів, як головних наукових і виробничих виконавців комплексу робіт з проведення земельної реформи, врегулювання земельних відносин та охорони і підвищення родючості ґрунтів в сільській місцевості.

Необхідно також визнати пропонований Державний департамент по земельних ресурсах Міністерства аграрної політики України єдиним спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади з питань земельних ресурсів у галузі земельних відносин стосовно земель сільськогосподарського призначення, лісового та водного фондів. А роботи з проведення землеустрою на національному і регіональних рівнях, сільських територій, землеволодінь та землекористувань визнати першочерговими в системі заходів з подальшого здійснення (виправлення помилок) земельної реформи.

Конкретні схеми і механізми впорядкування системи існуючих державних інститутів та інституцій запроваджуватимуться в процесі їх реалізації.